

LIETO KUKKARKOSKI I 1976

Markku Torvinen

SISÄLLYS

Paikallistus, löytöluettelot ym. tietoja	s. 1
Esipuhe	2
Kulttuurimaa	2 - 3
Haudat	3 - 5
Liedet	5
Löydöt	6
Profiilit	6 - 7
Vaaitukset	7
Ajoitus	7 - 8
Alueen rajat	8
Infrapunakuvaus	8 - 9
Näytteet	9
Hautaesineet haudoittain	10 - 12
Luettelo diapositiiveista	13 - 15
Lausunto punamultahauta NO 5:n hammasfragmenteista	16

KARTTALIITTEET

Yleiskartta 1:500	NO 1	A2
Yleiskartta 1:200	2	A1
Vaaituskartta 1:100	3	2 kpl A1
Tasokartat 1:25	4 - 6	A1, A2
"Savettu liesi" 1:10	7	A3
Tasokartat 1:25	8 - 9	A2, A3
Punamultahauta NO 2 (osa) 1:10	10	A2
Kuten edellä 1:25	11 - 12	A4

(karttaliitteet)

Punamultahauta No 2	1:10	NO	13	A2
Punamultahauta No 5	1:10		14 - 18	A2, A3, A2
Punamultahauta No 6	1:10		19 - 21	A3, A2
Punamultahauta No 7	1:10		22 - 24	A2, A3
Punamultahauta No 8	1:25		25 - 26	A3
Löytökarttoja	1:10		27 - 29	A2
Profiilikartat	1:10		30 - 35	A2
Punamultahauta No 6:n profiili	1:10		36	A2

Liedon Kukkarkosken kivi-kautisen löytöalueen (Kukkarkoski I) kaivaus
17.5. - 4.9.1976.

LIETO

(Nautela)

Kukkarkoski I

tl. Kukkarkoski 1:22

Peruskarttalehti 1044 10 LIETO

x = 6717 55

y = 580 10

z = 35 - 40

om. Lauri Nautela, os. 21360 LIETO as.

Vuokraaja: Pertti Ali-Kirri, os. 21360 LIETO as.

Kertomukseen liittyvät

löydöt KM 19991: 1 - 803

diat 2093 - 2138

Aikaisemmat löydöt:

KM 14290:1 - 23

KM 14324:1 - 10

KM 14558:1 -208 (Meinander 1958)

KM 15639

KM 19727:1-4³³~~33~~ (kesän 1975 kaivaus)

KM 19747:1 - 34 (koekaivaus 1975)

KM 19750:1 - 96 (Nautelan lahjoitus)

Kaivauksen kiintopisteenä korkeuskiintopiste (valtion pultti no 2118) jonka lukema koneelta = 125.

korkeuskiintopisteen arvo on 39.10 m.m. p.y.

Esineiden löytöpaikkojen koordinaatit on mitattu alkaen ko. ruudun itäkulmasta, x kasvaa luoteeseen ja y lounaaseen

Museoviraston toimesta kesällä 1975 aloitettuja Liedon Kukkarkosken (Kukkarkoski I) kivikautisen löytöalueen kaivauksia jatkettiin kesällä 1976, 17.5. - 4.9. välisenä aikana. Kaivauksen johtajana toimi HuK Markku Torvinen, apulaisjohtajana HuK Anja Torvinen ja piirtäjinä ovat toimineet Auli Kari, Merja Ranki, Airi-Helena Nieminen ja Tuula Sainio. Kaivajina oli turkulaisia opiskelijoita sekä paikkakuntalaisia - yhdellä kertaa keskimäärin n. 20 henkilöä. Kaivaustyössä tarvittavat varat myönsi TVL Turun piiri.

Paikallistuksen, maastokuvauksen, aikaisempien tutkimusten sekä kesän 1975 kaivausten suhteen ks. M. Torvisen kaivauskertomusta Esihistorian toimiston top. arkistossa.

Kesän 1976 kaivausalueen paalutuksessa noudatettiin samaa koordinaatistoa kuin edellisen kesän kaivauksissa. Myöskin kiintopisteenä käytettiin samaa Valtion pulttia no 2118 kuin kesällä 1975. Kiintopisteen lukema koneelta on 125 ja pultin korkeus meren pinnasta 39.10 m.

Kaivaus suoritettiin tasokaivauksena käyttäen 2 x 2 m:n ruutuja ja 10 sm:n kerrosjakoa. Vanhan paikallistien alueella rikottiin kovaksipolkeutunut pintamaa n. 10 sm:n vahvuisena kerroksena kaivinkoneen kauhalla, jonka jälkeen pintamaa seulottiin (dia 3). Tämän jälkeen po. alueen kaivettava osa paalutettiin samaan koordinaatistoon muun kaivausalueen kanssa. Kesän 1976 kaivauksissa tutkittiin yhteensä n. 550 m²:n kokoinen ala. (Karttaliitteet 1-2, 2/75, diat 4 - 8)

Koska tutkittava alue on kauan ollut kulttuuritoiminnan kohteena tiealueena, viljelysmaana ja jo hävinneen Kukkarkosken tilan rakennusten paikkana, ei aina voida varmasti päättää, mikä osa kulttuurimaasta (lika-) tai muista jäänteistä on peräisin esihistorialliselta ajalta.

Kulttuurimaa

Voimakkaimmin värjäytynyttä lika- ja nokimaata tavattiin kesän 1976 kaivausalueella B - E-linjalla ruutujen 166 - 190 alalla sekä linjalla D - E - F ruutujen 148 - 154 alueella, jotka alueet sijoittuvat suurimmaksi osaksi vanhan paikallistien kohdalle (karttaliitteet 4 - 9).

Ohuinta on kulttuurimaa kaivausalan luoteisosassa linjalla B ruutujen 206 - 232 alalla sekä ruutujen B - G / 194 - 206 kohdalla.

Hautakuoppien kohdalla sekä ruutujen E - F / 168 - 170 alueella olleen lieden kohdalla ulottui kulttuurimaa syvimmälle, lieden kohdalla aina tasoihin 5 - 6 asti (karttaliite 8).

Kiinteät muinaisjännökset

Haudat

Kaikki kesän 1976 kaivauksissa tutkitut haudat ovat ns. punamultahautoja; kuoppahautoja ilman kiveystä tai muuta havaittavaa erikoisrakennetta.

Punamultahauta no 2 (karttaliitteet 26 - 30 /75, 10 - 13, diat 9-10)

Hauta tutkittiin kesällä 1975 niiltä osin kuin se sijoittui ruutujen 192 C ja D-alueelle (ks. M. Torvisen kaivauskertomus Liedon Kukkarkosken kaivauksista kesältä 1975 s. 7 top. arkistossa). Po. hautakuoppa alkaa tulla näkyviin kerroksessa 4. Laajimmillaan näkyy hauta kerroksessa 10 (1975 kaiv.) ollen siinä 260 x 120 sm:n kokoinen po - et -suuntainen paikoin punamullan värjäämä liikutellun maan alue, joka erottuu sekoittuneen ja kiviä sisältävän karkean täytemaansa ansiosta ympäröivästä tasajakoisesta hiesusta. Hautakuopan pohjan pl. on 258 (= n. 80 sm nykyisen ⁸¹Pellon pinnan alapuolella).

Punamultahauta no 5 (karttaliitteet 14 - 18, diat 11 - 15)

Ruutujen 178 - 180 /H - I alueella tuli välitasossa 3 - 4 näkyviin n. 2 x 1,5 m:n kokoinen punamullan värjäämä alue. Kerroksessa 4 hautakuopan muoto ja koko näkyivät selvästi koillis-lounais-suuntaisena 2,5 x 1,6 m:n kokoisena liikutellun maan alueena.

Seuraavassa kerroksessa hautakuopan ala pienenee, ja kerroksessa 6 on sen kohdalla näkyvissä punamultalaikkuja ja karkeaa sekoittunutta täytemaata, joka erottuu tummempana ympäröivästä vaaleasta tasajakoisesta hieman savensekaisesta hiesusta. Kerroksen 7 sisässä hautakuoppa häviää. Haudan pohja ulottui nykyisestä maanpinnasta mitattuna n. 65 sm:n syvyyteen.

Punamultahauta no 6 (karttaliitteet 19 -21, profiilikartta 36, diat 16 - 17, liite 1)

Hauta tuli näkyviin punamullan värjäämänä pitkänomaisena n. po - et -suuntaisena maalaikkuna kerroksessa 2 ruutujen 168 - 170 / H - I alalla. Kerroksessa 3 näkyi hautakuoppa n. 2 x 1,5 m:n kokoisena ympäröivästä maasta erottuvana liikutellun maan alueena, ei kuitenkaan rajoiltaan selvästi erottuvana. Tasossa 5 näkyi hautakuopan muoto selvimmin ja tässä tasossa se on kooltaan 210 x 90 sm. Vielä kerroksessa 6 hauta näkyy sekoittuneen maan alueena, jossa on muutamia kiviä ja kaksi punamultalaikkua. Hautakuopan pohja ulottuu kerrokseen 7 puoliväliin ollen n. 60 sm:n syvyydessä nykyisen maan (pellon-) pinnasta.

Punamultahauta 7 (karttaliitteet 22 - 24, diat 18-21).

Pellonojan eteläreunasta ruutujen 164 H - I kohdalla huomattiin kaivauksen kestäessä varisevan punamultaa (dia 18). Koska paikassa näytti olevan punamultahauta, paalutettiin sen kohdalle kolme 2 x 2 m:n kokoista ruutua, joiden koko alaa ei kaivettu. Turpeen poistamisen jälkeen tuli ruutujen 164 / H - I alalla näkyviin punamullan värjäämää kulttuurimaata ka - lu -suuntaisena pitkänomaisena n. 2 x 1 m:n kokoisena liikutellun maan muodostamana alueena. Haudan luoteispää on tuhoutunut pellonojaa kaivettaessa. Seuraavassa kerroksessa (2) on hautakuoppa suunnilleen samanlainen kuin ed. kerroksessa. Kerroksessa 3 näkyi hautakuopan kaakkoispäässä n. 30 x 15 sm:n kokoinen punamultalaikku, jossa on muutamia kiviä. Myöskin haudan luoteispäässä on punamullan värjäämää kulttuurimaata. Seuraavassa kerroksessa hautakuoppa häviää.

Hautakuopan syvyys on vajaat 40 sm nykyisestä maanpinnasta mitattuna.

Punamultahauta (?) no 8 (karttaliitteet 25 - 26)

Ruudussa 152 - 154 / E kerroksien 5 ja 6 rajalla näkyi ympäröivästä maasta erottuvana n. 150 x 110 sm:n kokoinen punamullan ja varsin "likaisen maan" värjäämä kaakko - luode -suuntainen alue, joka saattaa olla hauta. Seuraavassa kerroksessa on mainitun alueen luoteispäässä punamultaa ja nokimaata n. 1 x 0,5 m:n alalla, muuten kuopan muoto on epäselvä. Kerroksen 6 pohjassa kuoppa häviää. Jos kysymyksessä on hauta, sen pohja ulottuu n. 65 sm syvyyteen nykyisestä maanpinnasta. Mainitun haudan kohdalla näyttää olleen jokin Kukkarkosken tilan rakennuksista,

josta syystä paikan maaperä on saattanut saada "myöhemmän kulttuurin lisä". Minkäänlaista hautakalustoa ei paikasta löydetty.

Liedet

Hautojen ohella olivat liedet ainoat kiinteät muinaisjännökset, joita kesän 1976 kaivauksissa tavattiin. Liedet saattavat olla (jonkinlaisia) "hautaliesiä" koskapa asumiseen viittaavia merkkejä (palanutta luuta, iskoksia yms.) ei liesien ympäriltä tavattu.

Ruutujen 188 - 186 / C - D alueella (dia 22, karttaliite 6), suurimmaksi osaksi ruudun 188/D itäkulmassa tuli kerroksessa 1 näkyviin epämääräinen liesikiveys, jossa oli n. 90 x 70 sm:n kokoinen nokimaa-alue laajimmillaan n. 4 kaivausruutua kattavassa likamaa-alueessa.

Kerroksessa 2 kivensekainen nokimaa-alue (liesi) pienenee n. 60 x 50 sm:n kokoiseksi alueeksi. Noenvärjäämä maa loppuu ennen kerroksen 2 pohjaa.

Ruutujen 168 - 170/E lounaisreunassa kerroksessa 2 tuli esiin pyöreä kivetty nokimaa-alue (diat 23 - 24), kooltaan 170 x 120 sm.

Kerroksessa 4 on kivetyn nokimaa-alueen koko 120 x 130 sm. Noensekainen maa muodostaa profiilista katsoen kattilamaisen kuopan, joka ulottuu n. 50 sm:n syvyyteen (karttaliite 8).

Ruudussa 172/D kallion kupeessa on myöskin nokimaata ja tulenpidon jälkiä (karttaliite 8).

Punamultahauta no 7:n itäpuolella ruudun 164/H alueella tuli 1. kerroksessa näkyviin pyöreä vaihtelevankokoisista kivistä ladottu n. 80 sm halkaisijaltaan oleva liesikiveys (karttaliitteet 22 - 24, diat 19 - 21, 25 - 26), jossa oli nokimaata ja hiilenpaloja. Seuraavassa kerroksessa liesi muuttui kolmikulmaiseksi, ja 3. kerroksessa nokialue pieneni 20 x 10 sm:n kokoiseksi. Lieden alta tuli esiin 30 x 35 sm kokoinen ja n. 10 sm paksu litteä kivi, jonka päälle liesikivet oli osittain koottu. Lieden pohja ulottui 4. kerroksen sisälle.

Ruudun 180 - 182 alalla linjalla B (karttaliite 7, diat 27 - 28) tuli pintamaan poistamisen jälkeen kerroksessa 1 näkyviin "savettu liesi" - so. suorakaiteen (?) muotoinen n. 120 x 80 sm:n kokoinen palaneesta savesta ja kivistä koottu liesi. Lieden lounaisosa tuhoutui kaivettaessa lapiolla B-linjan koekaistaa. (Savipaloja savetusta liedestä KM 19991:120).

Löydöt

Haudat

Punamultahauta no 5 (karttaliitteet 14 - 18, 27, liite no 1) muodosti kesän 1976 kaivausten huomattavimman löytökeskittymän. Haudan kalustoon kuului kolme meripihkakorua (KM 19991:800, :802, :803 diat 34 - 36), kaksi pikkutaluttia 2 (KM 19991:581, :582, diat 37 - 39), iskoksia ja osia poskihampaasta²(KM 19991:582).

Punamultahauta no 6 (karttaliitteet 19-21, 28, liite 2) oli toinen huomattava löytökeskittymä. Sen kalustoon kuului kaksi meripihkakorua (KM 19991:799, :801), 4 piiesinettä (KM 19991:404, :564, :565, :601 dia 41 - 42 - 43) sekä kuusi iskosta. Punamultahauta no 7:n kalustona saatiin talteen kaksi piiesinettä (KM 19991:231 ja :381, dia 44).

Punamultahauta no 2:n v. 1976 kaivettu loppuosa sekä punamultahauta (?) no 8 eivät sisältäneet hautakalustoa.

Muilta osin sijoittuu kesän 1976 kaivausala kalmiston ja alempana jokirinteessä olevan asuinpaikan välimaastoon. Tästä syystä löydöt ovat melko niukat. Kuitenkin joitakin keskittymiä on: ruutujen 154 - 152/E - F alalta saatiin talteen melko runsaasti keramiikkaa (dia 45) ja kallion kupeesta ruutujen 170 - 172/D - E alalta löydettiin runsaasti kvartsi-iskoksia. Muilta osin löydöt jakaantuivat liki tasaisesti yli koko kaivausalan painopisteen sijoittuessa enemmän kaivausalan kaakko- ja eteläosalle.

Löytöihin kuuluu saviastian paloja, kaikki kampakeramiikkaa, pii- ja kivilajiesineitä tai niiden katkelmia, meripihkakoruja, erilaisia iskoksia ja palanutta luuta sekä hammasluuta.

Profiilit

Profiilien piirtämistä varten jätettiin ruutujen 198/F - G luoteislaitaan n. 30 sm:n levyinen kaista kaivamatta (profiili a - c, joka jatkaa kesän 1975 kaivauksen profiilia a - b). Profiili piirrettiin kaakosta nähtynä (karttaliitteet 2, 30 diat 4, 8). Toinen edelliseen nähden kohtisuora profiili d - e piirrettiin linjalla A ruutujen

196 - 174 kohdalta lounaasta nähtynä (karttaliitteet 31 - 35, diat 6-7, 29).

Vaaitukset ja kaivausalueen kiinnittäminen maastoon

Kesän 1976 kaivauksissa käytettiin korkeusmittausten kiintopisteenä samaa valtion korkeuspulttia (no 2118) kuin kesän 1975 kaivauksissa. Pultin korkeus on 39,10 m.m. p.y. Siihen saatiin koneelta lukemaksi 125.

Aluksi vaaituskoje sijoitettiin kaivausalan koillispuolelle. Myöhemmin jouduttiin kojetta siirtämään kaivausalueen eteläpuolelle. Siirrosta johtuva lukemaero on korjattu vaaitusluvuissa jo kaivauspaikalla.

Kesien 1975 ja -76 kaivausalan paikallistamiseksi on käytettävissä kolme kaivauspaikan kaakkois- ja eteläpuolella olevaa "pulttia" (karttaliitteet 1 - 2). Keskimäinen näistä on valtion korkeuskiintopiste (no 2118) kaivausalueen kaakkoispuolella kalliolla. Ruudun 198 B itäkulmasta on mainittuun pisteeseen matkaa 28,27 m, ruudun 192 c itänurkasta 21,75 m ja ruudun 192 E etelänurkasta 21,55 m.

Mainitun korkeuskiintopisteen koillispuolelle 4,5 m:n päähän porattiin kallioon reikä, johon iskettiin rautatappi (pultti A). Siihen on ruudun 182 D pohjoisnurkasta matkaa 11,80 m, ruudun 169 B pohjoiskulmasta 25,80 m ja ruudun 182 B pohjoisnurkasta 11,50 m.

Pultti B kiinnitettiin pellon ojan eteläpuolella olevaan maakiveen korkeuspisteestä etelä-lounaaseen 17,10 m:n päähän. Ruudun 182 D pohjoiskulmasta on pulttiin B matkaa 26,12 m, ruudun 169 B pohjoiskulmasta 39,94 m ja ruudun 182 B pohjoisnurkasta 28,89 m.

Ajoitus

Ajoituksen suhteen ks. M. Torvisen kaivauskertomusta Liedon Kukkarkosken (Kukkarkoski I) kesän 1975 kaivauksista top. arkistossa s. 14 - 15 sekä liite 3/75. Kesän 1975 kaivauksissa punamultahauta no 1:stä ja nuorakeraamisesta haudasta otetut hiilinäytteet antoivat mainituille haudoille seuraavat C-14 -ajoitukset:

Hel - 831	(n-ker. hauta)	4320 \pm 170 (B.P.)
Hel - 832	(punamultahauta no 1)	4890 \pm 150 (B.P.)

Kesällä 1976 kaivetut punamultahaudat ovat tyypiltään ja kalustoltaan samankaltaisia - eivät kuitenkaan niin rikkaasti varustettuja kuin punamultahauta no 1 ja 2 kesältä 1975 - sekä sijoittuvat maastossa samalle korkeusvyöhykkeelle. Tällä perusteella punamultahautoja no:t 5 - 8 voidaan pitää punamultahautojen 1 - 2 kanssa samanikäisinä - kampakeraamisen tyylin II aikaisina.

Alueen rajat sekä koekaistat 176 ja 220 (karttaliitteet 1-3)

Kaivausalueen ~~luoteispuolinen alue~~ sekä pohjois^{koillinen} koillinen ja itäpuolinen alue ylärinteen puolella on koekuoppien ja -kaistojen perusteella löydötön. Kaakkoispuolisella alueella on odotettavissa löytöjä - saatiinhan ruutujen 152 - 154/E - F alalta runsaasti keramiikkaa, samoin kaivausalueen eteläpuolisella alueella on todennäköisesti löytöjä. Tutkittujen punamultahautojen sijoittuminen maastossa 38 - 40 m:n korkeuskäyrien väliin antaa aihetta olettaa, että punamultahautoja saattaa löytyä vielä näiden korkeuskäyrien väliseltä vyöhykkeeltä kaivausalan eteläpuolelta.

Koekaistat 176 (= A) ja 220 (= B) (karttaliitteet 1-3) paalutettiin peltoalueelle alarinteen puolelle samaan koordinaatistoon muun kaivausalan kanssa. Kaistojen 2 x 2 m:n kokoisista ruuduista avattiin n. joka toinen 2 x 1 m:n kokoisina koekuoppina, jotka kaivettiin kynnöskerroksen läpi, jotta todettaisiin, onko kynnömaan alaisessa kerroksessa esihistoriallisia asuinpaikkamerkkejä. Saatujen löytöjen perusteella näyttää peltorinteessä olevan asuinpaikan yläreuna noudattavan suunnilleen 37 m:n korkeuskäyrää kaistan A kohdalla ja kaistan B kohdalla noin 36 m:n korkeuskäyrää. Asuinpaikan alareuna näyttää sijoittuvan 31 - 32 m:n korkeuskäyrien alueelle.

Pohjois-luoteeseen jatkuu asuinpaikka mainitulla vyöhykkeellä luultavasti yhtenäisenä kaivauspaikan kohdalta mitattuna n. 100 m:n päähän. Etelään ja lounaaseen ulottuvat asuinpaikkalöydöt ainakin kaivetun alueen eteläisimpään osaan linjalle 148, mutta todennäköisesti vielä tästä etelään yli vanhan maantien.

Infrapunakuvaus

Valokuvauksen yhteydessä kokeiltiin infrapunakuvausta samaan tapaan kuin kesän 1975 kaivauksilla (ks. M. Torvisen kaiv. kertomusta Liedon Kukkarkosken kaivauk-

sista v:lta 1975 s. 13 - 14 top. arkistossa). Mainittavia tuloksia ei infrapunaku-
vauksessa saatu.

Näytteet

Erilaisia näytteitä otettiin kaivauksilla seuraavasti:

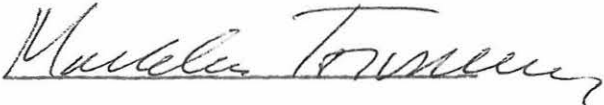
a. Hiilinäytteet KM 19991:751 - 782

Hiilinäytteitä otettiin yht. 33 kpl. Näytteiden ottopaikat ja syvyydet nykyisestä
maanpinnasta on mainittu luettelossa.

b. Punamultanäytteet KM 19991:783 - 788

Punamultanäytteitä otettiin yhteensä 6 kpl. Näytteiden ottopaikat ja painot on
merkitty luetteloon.

Helsinki 10. 5. 1977

Markku Torvinen, HuK

LIITE 1

P M H 5 (kartat 14-18, 27)

	Luettelo	Esine	x	y	z	Huom.
	N:o 19991:					
ruutu 178I/4	800	Meripihkakoru	86	180	290	diat 34-36
	178H/5	- " -	11.5	5	293	
	178I/6	- " -	146	124	320	
	178H/5	Pikkutaltta	15	105	294	diat 37-39
		- " -	35	60	295	
		Pii-iskoksia	56	37.5	295	
		Iskos	27	57	255	
	178H/6	"	46	73	311	
		"	150	33	307	
	178H/5	Hammastfragmentteja	76	84	294	

LIITE 2

P M H 6 (kartta 19-21, 28)

Luettelossa main. esineet eivät ehdottoman varasti^m kuulu po. haudan kalustoon.

	Luettelo no	Esine	x	y	z	Huom.
KM 19991 :						
ruutu 168J/4	799	Meripihkakoru	46	180	298	
168J/5	801	- " -	20	172	298	
	564	Piiesine	40	190	295	dia 41-43
	565	"	55	180	297	
168J/6	601	"	10	175	293	
168J/5	566	Iskos 2 kpl	62	172	296	
170I/5	572	"	146	23	299	
170I/6	598	"	155	0	302	
	599	"	150	30	302	
	603	"	145	190	313	

LIITE 3

P M H 7 (liitteet 22-24, 29)

	Luettelo no	Esine	x	y	z	Huom.
	KM 19991 : ruutu 164I/2 231	Piiesine	163	185	234	<i>dia 415</i>
	164H/3 381	"	30	100	243	

Lieto Kukkarkoski I , kalmisto, diat v:lta 1976

1. dia 2093 Maisema yli joen, kuva länsi-lounaasta
2. 2094 Löytöpaikan pinnanmuotoa, kuva länsi-luoteesta
3. 2095 Vanhan tien pinta kaivinkoneella rikottuna, kuva kaakosta.
4. 2096 Kaivausalue lounaasta, F - G- linjat, etualalla ruudut 190, niiden takana kaivamattomassa osassa dosimetrit, takana profiili a - c, kuva etelä-kaakosta.
5. 2097 Kaivausalue pohjoisesta, lähimpänä B - linjan koe-kaista.
6. P 2098 Kaivausalue pitkin B - linjaa, kuva etelä-kaakosta
7. 2099 +D Kaivausalue luoteesta, oikeassa alakulmassa kesän 1975 kaivausalue. Keskellä linja B, ruudut 196 - 174.
8. 2100 Kaivausala pohjois-luoteesta, vasemmassa alalaidassa kesän 1975 kaivausala irtomaan peitossa.
9. 2101 Punamultahauta No 2 ruudussa 190 D/5, kuva ylhäältä luoteesta.
10. 2102 Em. hauta tasossa 5, kuva etelä-kaakosta.
11. 2103 Punamultahauta No 5 tasossa 4, kuva lounaasta.
12. 2104 Em. hauta (lähellä profiilia), tasossa 4, kuva idästä.
13. 2105 Em. hauta tason 4 pohjassa, kuva ylhäältä länsi-lounaasta.
14. 2106 Em. hauta tasossa 4, kuva idästä.

37. 2129 Punamultahauta No 5:n löytötaaso, taltta KM 19991: 581 in situ.
38. 2130 Taltat KM 19991: 581 ja 582 in situ punamultahauta No 5:n kalustossa.
39. 2131 Em. taltat
40. 2132 Punamultahauta no 5:ssä ollut "idolisavea"
41. 2133 Punamultahauta no 6:n piiesineitä KM 19991 : 564-565 in situ.
42. 2134 Kuten edellä.
43. 2135 Kuten edellä, mutta lisäksi piiesine KM 19991 : 564 ja iskos KM 19991:566 in situ.
44. 2136 Piiesine KM 19991:564 in situ punamultahaudassa no 6.
45. 2137 Piiesine KM 19991:231 punamultahaudassa no 7.
46. 2138 Saviastian reunapala KM 19991: 498 ruudussa 154E/4.

19.4.1977

Markku Torvinen
Museovirasto
Pl 913
00101 Helsinki 10

Hampaiden mineralisoitumistaulukoiden tarkastus osoitti, että alaikäraja voidaan nostaa 4-5 vuoteen, edellyttäen, että fragmentit ovat peräisin samasta yksilöstä.

Fragmenteista voi päätellä, että ne ovat peräisin ainakin kahdesta pysyvästä hampaasta: jostain molaarista, todennäköisimmin alaleuan toisesta (M2), sekä yläinkisiivistä, todennäköisimmin keskimmaisestä (I1).

Molaarin kruunuosan fragmenteiksi tunnistettavat palat ovat distaalinen reunaharju (mahdollisesti mesiaalinen) ja osa linguaalista sileää pintaa. Koska mitään merkkejä kulumisesta ei ole havaittavissa, voidaan yläikärajaa tämän perusteella arvioida. Jos kyseessä on kolmas molaari eli viisaudenhammas (M3), on hyvin mahdollista, että se säilyy täysin kulumattomana 18-20 ikävuoteen saakka, eikä voi varmuudella sulkea pois mahdollisuutta, että iäkkäälläkin henkilöllä olisi puhkeamaton viisaudenhammas. Todennäköisyys tähän on kuitenkin aika pieni.

Jos molaarifragmentit ovat toisesta molaarista, mikä tuntuu todennäköisimmältä morfologian perusteella, voidaan yläikäraja sijoittaa 13-14 ikävuoden vaiheille. Olisi nimittäin erittäin poikkeuksellista, jos 14-vuotiaan M2 ei osoittaisi pienintäkään kulumisen merkkiä.

Koska yksi fragmenteista on aivan ilmeisesti yläinkisiivin palatiinaalipuolelta, ienrajasta, voidaan mineralisoitumisen perusteella sanoa alaikärajaksi 4-5 vuotta. On todennäköistä, että kulumisen merkit eivät ko kohdassa tule näkyviin, ennenkuin suurin osa kruunusta on kulunut pois, joten tämä fragmentti ei anna mahdollisuutta yläikärajan määrittämiseen.

Parhainta menestystä tutkimuksillenne.

Pentti Kirveskari
Pentti Kirveskari

LIETO 1976

Kukkarkoski

Kaiv. Markku Torvinen

Piirt. M. Ranki

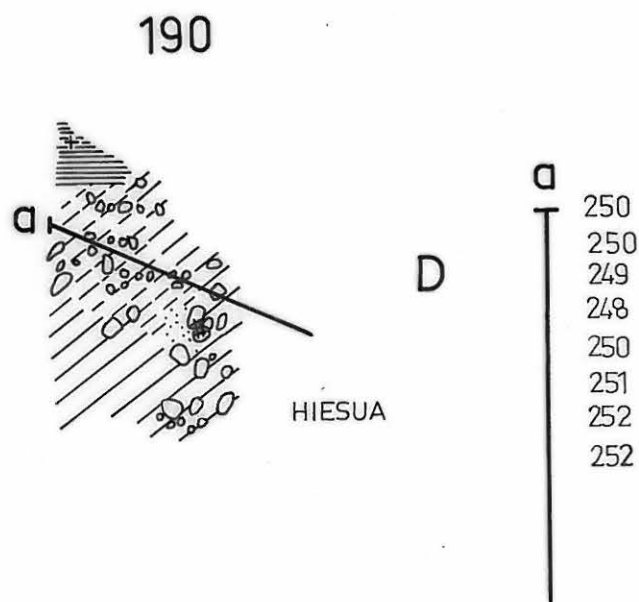
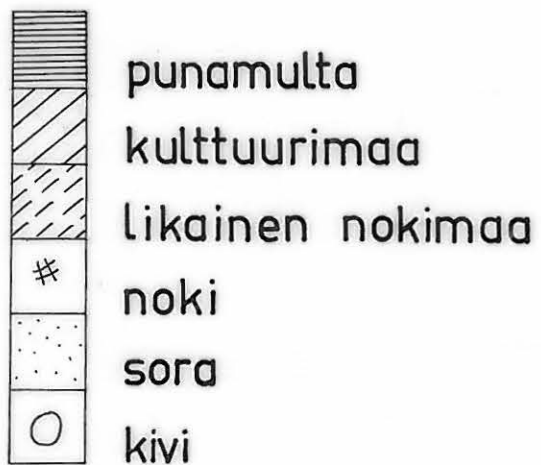
Hauta 2. Ruutu 190 D

Välitaso 5½

Mk. 1:25

Kp. 125

Liite No. 12

LIETO 1976

Kukkarkoski

Kaiv. Markku Torvinen

Piirt. M.Ranki

Ruutu 190 D Hauta 2

Taso 6

Mk. 1:25

Kp 125

punamulta

kulttuurimaa

savi

saven ja hiesun sekainen maa

likainen nokimaa

ruoste

